

HIND 5 SENTI

Ei eksi ainult see, kes midagi ei tee.

Õpilasteleht

Toimetuse ja talituse: Ülikooli tän. nr. 21, Tartus.
Tallinna kontor: V.-Roosikrantsi 3, K. K/Ü. „Töökooli“ raamatukaupluses.
Kirjade aadress: „Õpilasteleht“, Tartu. — Postkast 8. Talituse tel. Tartu 80.

Posti jooksev arve nr. 2188.

NR. 12. LAUPÄEV, 4. MÄRTS 1933 I AASTAK.

Seinalehe toimetamisest tavalises maa-alkkoolis.

„Õpilasteleht“ on mõned korrad mõtteid avaldatud seinalehe toimetamise kohta. Ühes eelmises numbris ilmus isegi pikem juhtkiri seinalehest. Viimati kirjeldatud lehe toimetamisviis on eeskujulik, kuid seda võivad teha ainult need koolid, kus on palju klasse, näit, linnakoolides. Aga maal on see asi raskem läbi viia nii, sest maakoolides on harilikult vähe klasse ja õpilasi ega ole ka nii palju kapitali, et seda kõike võiks nii suurelt korraldada. Sarnast suurejoonelist toimetamist võivad kasutada ainult jõukad ja õpilasrikkad koolid. Kuidas lihtsas maakoolis seda tööd toimetada, selle kohta paluksin nüüd sõna „Õpilasteleht“ veergudel, sest olen ka üks maa-alkkooli seinalehe toimetajaid ja mul on selles asjas mõningaid kogemusi.

Meie lehe esimene number ilmus 14. det. 1931. a. Algul ei olnud see toimetamine sugugi lihtne, sest olime asjaga harjumata. Nüüd oleme siiski jõudnud nii kaugele, et töö läheb hooga alatud rada.

Meie seinaleht „Koit“ ilmub igal esmaspäeval. Lehe aluseks on punane lauapaber, 100x45 sm, mis kinnitatud kahepoolega klassiukse kinnisele poolele. Aluse ülemisel äärel on suurte tähtedega lehe nimi ja muud teated lehe toimetuse ja ilmumise kohta. Säält madalamale kinnitatakse rõhknaeltega väljalitid ja ilmumiseks korraldatud kaastöö. Lehe välimus on palju toimetusele saadetud kaastööst. Enne pani toimetuse uue numbri üles pühapäeval, hiljem leidsime, et laupäeval on lohasem seda tööd teha, ja nüüd toimetame lehte laupäeval päälle viimast tundi.

Toimetusse kuuluvad: päätoimetaja õpetaja, vastutavaks toimetajaks on 6 kl. õpilane. Päälle nende on veel 3 tegevast toimetajat, 5. ja 6. klassist. Päätoimetaja ülesanne seisab selles, et ta toimetusele tulnud kirjatöödel vead parandab ja juhib üldist asjaajamist. Vastutav toimetaja peab vastutama lehes ilmuvate kirjutiste ja mõtete eest. Päälle selle virgutab ta

lapsi kaastööle ja kogub antud tööd kokku. Tööde kogumiseks on meil veel ka kirjakaust, kust ta tööd välja võtab. Teiste toimetajate ülesanne seisab selles, et nad kirjutavad puhtalt ümber parandatud luuletised ja kirjatööd, millised tulevad avaldamisele, ja laupäeval võtavad vana numbri maha ja kleebivad selle pakkimispaberile. Siis seavad nad selle numbri klassiseinale, või ruumipuudusel panevad kokkurullitult koolikappi.

Kõige rohkem väärtuslikku kaastööd annavad muidugi vanemad klassid. Nooremate klasside õpilaste pildikesed on tihti määratud ja kortsus, aga ka nende seas leidub paremaid töid, mis lehes ilmuvad.

Meil antakse kaastööna väga palju pilte, kirjatöid ja luuletisi tuleb vähem kokku. Viimaste hulgas leidub jutte loodusest ja vanajutte ümbruskonnast minevikust. Tihti ilmub ka vesteid päevasündmustest. Et viimaseid tuleks edaspidi enam kokku, teatas viimati päätoimetaja, et sellele vestekirjutajale, kelle tööd kevadeni saavutavad suurima menu, võimaldab tema lehe kulul prii sõidu traditsioonilisel kevadekursioonil.

Päälle õpilaste endi tööd ilmuvad veel väljalõiked teistest ajalehtedest, need on muidugi niisugused tööd, mis õpilastele on tarvilised.

Kogu kooli õpilased suhtuvad lehesse väga sõbralikult. Alguks oli küll ka pilkajaid, aga praegu ei ole enam kedagi meie kooli õpilaste seas, kes julgeks või tahaks meie tööd naeruvääristada. Armastus oma lehe vastu on järjest kasvanud. Toon ühe väljavõtte lehe 10. numbri ilmumisel toimetusele saadetud kirjadest:

„Igal esmaspäeval, kui kooli jõuan, siis esimene asi on, mis „Koit“ jälle kirjutab. See on saanud juba harjumuseks. Kui poleks seinalehte „Koitu“, oleks küll väga igav.“ A. T.

13. skp. ilmus juba lehe 41. number. 25. numbri ilmumise ajaks trükkisime vastava albumi. Lisas siia juure ühe eks. „Õpilasteleht“ toimetusele.

9 nädala pärast ilmub lehe 50. number ja seks ajaks mõtleme jälle paljundada ühe albumi.

Raskusi tekitab meile meie maja ruumide vähesus. Leht asub niisugusel kohal, kus on elav liikumine ja sellepärast on tihti lehe nurgad kahekorra keerdunud. Lisa ei saa välja anda, sest pole teist süüdsat kohta, kus ta oleks õpilastele kergesti loetav. Toimetusel ei ole ka oma tuba, kus ta võiks rahulikult töötada. Kogu töö tehakse klassitoas.

Et meil lehte igal nädalal ainult üks number ilmub, siis on see ka esmaspäeva hommikul alati lastest piiratud ja väga vähesed saavad teda korraga lugeda.

Praegu vahetame kaastööd veel ühe teise kooli seinalehega. Viimane asub mandril, meie kool on Saaremaal, sellepärast toimub tööd vahetamine posti teel. See tööd vahetamine on sellepärast kasulik, et õpilased näevad, kuidas töötatakse teises koolis ja püüavad neist paremaid töid teha. Nii ergutab see kirjavahetus töötajat.

See on lühike ülevaade meie seinalehe toimetamisest. Nagu näete, üsna lihtne töö. Et ei ole võimalik meie oludes midagi suuremat korda saata, peame sellegagi leppima ja trööstima

Tänast lehte 8 külge.
Ilmub igal laupäeval kogu kooliaasta.

Tellimishind postiga:
1 kuu . . . 20 senti | 3 kuud . 50 senti
2 „ . . . 40 „ | 6 „ . 1 kr.,
aastakäik Kr. 1,50

Aadressi muutmise 25 senti.

Kuulutuste hinnad:
Kuulutuse küljel 5 senti m/m., lehe ees 10 s. m/m. Tekstis 12 s. m/m. Tekstis teksti kirjaga 15 senti m/m. ühe veeru laiuselt.
Kuulutuste vastuvõtm. keskjad. kl. 3-ni.

end sellega, et olevat veel palju kooli, kus seinalehti üldse veel ei tuntavtki.

Joh. Sass, VI kl.
Randvere algkooli sl. vastutav toimetaja.

Õpilased, ostke omad tarbed
Õpetajate kooperatiivist

Promenadi 2.
Siis veendute, et ka hää kaup on odav.

Hukkirandust suur valik. Õpperaamatud, ka pruugitud ost-müük. Kirjutusmaterjal täies ulat. Käsitöö (ka tütarl.) tarbed. Laenu näidendid — soodsalt. Ajalehtede ja ajakirjade tellimine jne.
Avatud 8—18.

Kes proovib, — ei kahetse.

Külm mängib vingerpussi

„Aa! poisid suitsetavad. Lähem ja taban nad otse teilt.“

„Pagan võtaks, see on ju ainult hingeõhk, aga mitte suits!“

Meedi läheb aktusele.

Valve Saretok.

„Tee ruttu, tee ruttu!“ manitseb Niinake, käsi juba ukselingil, Meedit, kes südamerahuga hammustab viiendasse võileiba. Kauane magamine on teinud talle hundiisu. „Neela ometi rutem, me ei tohi mingil tingimusel hiljaks jääda, just meie mittel!“

„No, kes siis teie õige olete?“ küsib Valbur peegli eest. Ta käitleb „beebisid“ sest ajast alati üleolevalt, kui astus keskkooli.

Isegi Meedi lakkab närimast ja nad mõlemad Niinakesega teevad selgeks Valburile, et nad on tänasel vabariigi aastapäeva aktusel korrapidajad, kes peavad olema varem kohal pinke tassimas ja nii...

„Teie vaimustus selle auameti puhul on ju lausa meeltüendav,“ tähendas Valbur. „Kell on ju vaevalt kümme.“

„Ja kella kaheksast päälle sa vahid peegli ees oma uut palit,“ ütleb Meedi kahe suutäie vahele. „Lausa patt, kuid inimene oma meeletu kasvamise taku saab muudkui uusi riideid. Ma ei ole kade, kuid igatahes mures sinu pärast, kuna sus kerkivad esile ikka enam ja enam edevuse tunnused.“

„Ema, ma lähen!“ hüüab Valbur, sest Meedi muutub hirmsasti ebamugavaks, kui ta juba kord hakkab rääkima nii kruiitud toonis. Tal teinekord õnestubki juhtida ema tähelepanu sinna, kuhu sel tähelepanul sugugi pole vaja suunduda. Kui Meedi teeb silmi kuenudale võileivale, haarab Niinake esiteks meeletu oma musta tukka, siis oma kalli sõbra ja seltsilise käsivarde.

„Sa rikud oma talje niiviisi,“ vannutab ta.

Meedi tähendab siis kohe, et inimene ei pea vaatama välimusele, vaid hoopis kandma hoolt oma hinge eest, ometi ta jätab kord võileivad ja algab ettevalmistusi aktuseleminekuks. Niinakesele on minestus lähedal, kui ta näeb, et Meedil pole veel koolikleitigi seljas. Ise oma käega ta toob Meedile kätte kõik — põlle ja vöö, krae ja kätised ja viimaks usub, et on tulnud tund, kus võib liikuda kooli poole. Mõtelda ikka, nad on valitud korrapidajaks! Kas siis see Meedi sugugi ei taipa, milline au on saanud meile osaks, kas see teda siis sugugi ei erguta kiiremale tegutsemisele?

Ah, Meedi parem seisab keset tuba ja mõtleb järele, mis tuleks kaasa võtta. Raamatuid mitte, nendib ta üllatava teravmeelsusega, kuid bloki ja pliiaatsi tingimata, sest Alli lubas ju täna kirjutada talle nood ilusad sõnad sellest kuningapojast ja kuningatütrest, kes...

Niinal poleks ju selle vastu midagi, kui vaid Meedi pisut virgemini teeks. Aga Meedi peab teritama pliiaatsit. Ja teebki seda hoole ja armastusega, kasutades oma nooruslikku jõu-

du sellisel määral, et talle lõpuks jääb kätte vaid nuga. Pliiaats lamab aatomeiks killutatuna põrandal ja on tarvitamiseks täiesti kõlbmatu.

„Toon kohe isalt uue,“ lohub Meedi ärevusest värisevat Niinakest, kes aimab selgesti, kui kaua see „kohe“ kestab. Tagasi tulles on Meedi isa ühe ooperipileti, valge sulenoa, elevandikummi, paari kõhakompeveki, kahekümne viie sendi ja muidugi ka ühe pliiaatsi võrra vaesemaks jõudnud teha. Niinakese ta on jõudnud aga teha ootamisest täiesti jõuetuks.

Nüüd selgub, et ka blokk tuleks tuua isa toast. Siis Niinake läheb juba parem ise. Tulles isa toast, ei leia Niinake Meedist söögitoas enam lõhnagi.

„Ma olen siin,“ juhatab kadunud hing puhvetikapilt. „Otsin oma ranitsat. See lendas siia, kui eile õhtul Valburiga õiendasime pisut arveid.“

Niina peab istuma. Ta nutab peaaegu.

„Sa oled hirmus, Meedi. Meil pole ju täna vaja raamatuid, milleks siis ranits?“

„Sääl on sul õigus,“ kiidab Meedi ja kobib kaelamurdvate trikkidega jälle põrandale.

Et ta riidetudes paneb pähe ema kübara, paneb Niinake alatu kiusamise arvele, ega usu põrmugi, et Meedi võis seda teha puhtast hajameelsusest. Uksel aga selgub palju kurvem asjaolu — Meedi on unustanud jalga tulipunased hommikukingad, mis tõesti ei sobi isamaalsele aktusele.

„Nii,“ ütleb Niinake hauhäälel. „Nüüd heidan ma magama ja kui sa viimaks jõuad valmis, ärata mind.“

Meedi leiab, et see kõik on kuulmatult peenike nali ja naerab vähemalt kümme minutit ühtejärke.

Kuid Niinakese nägu on nii meeletu ja kurb, et Meedi tõesti hakkab tegutsema kähu. Kahjuks selle kiirustamise juures kaob põlle eest nööp, kuid seda saab asendada esialgu nõelaga. Pahem on juba lugu, et ema käsib puhastada üle „skandaalselt lohakalt viksitud“ kingad. Et Meedi sellise ebaesteti toimingu juures määrab käed ja valged kätised ning peab ronima pesukaussi ja kätised harutama kleidilt, pole tõe-poolest tema süü.

Niina meelest hommik on olnud pikk kui igavik, kui nad viimaks jõuavad tänavale. Sääl kohtavad nad Valburi, kes väarikalt jalutab edasi-tagasi ega jäta armastusväärset teretamata ühtegi tuttavat, tema, kes muidu on nii hajameelne ja vahel unustab teretada isegi klassijuhatajat. Meedi ja Niina ei kuulu küll tuttavate hulka, keda ta tahaks eriti näha, kuid ta siiski peatub ja küsib, kas nad juba tulevad aktuselt, need kaks varajast korrapidajat.

Sellist nõokimist muidugi ei

lase Meedi meeldida enesele ja annab uue palitu arvel tagasi nii hästi kui suudab. Vaene Niina sikutab teda käisest, sest on tõesti juba ülim aeg.

Valbur näeb ära, et on täiesti plebeilik lõbu vaielda algkoolipõngerjatega ja marsib uhkesti edasi. Niina haagib enese nüüd kõvasti Meedi käsivarde ja otsustab, et ainult surm neid nüüd lahutab enne koolimajja jõudmist. Kuid enne surma tuleb Meedi klaveriõpetaja, kes tahaks Meedi järgmist tundi pisut ümber muuta. Tal on kiire ja Meedi peab minema temaga paarkümmend sammu ühes — koolile vastassuunas! Niina longib neile järele, valmis Meedit otsekohe haarama oma küüsisse, niipea, kui too vabaneb klaveriõpetajast. Aga Niinake ei ole kiire küllalt. Enne kui ta jõuab Meedi kohale, on see juba ühe tuttava poisi tõukekelgul ja libiseb temast mööda mäest alla. Niinale meeldib seegi, et ta nüüd sõidab vähemalt kooli suunas, ja lippab järele. Niipea kui ta jõuab ähkides ja puhkides mäest alla, lidub Meedi täis suurt ja võltsimatut vaimustust samast mäest ühes tõukekelguga jälle üles. Ta on väga üllatatud, kui siis, päälle teiskordset sõitu, leiab mäejalalt Niinakese tulivihaseks.

„Meil on ju aega tõesti küllalt,“ ütleb ta lepitavalt. „See paar minutit... Kui sa teaks, kui tore täna on lasta. Päälle lõunat tulen ise kah. Arno, kas sina siis ka tuled?“

Kuid Niinake ei lase tal Arnoga määrata mingit randevuud. Meedi tukkapidi käes, tuiskab ta täiel aurul sinna, kus ootavad neid vabariigi aastapäeva aktuse korrapidaja vastutusrikkad kohustised. Meedil hakkab sarnase jooksuga koledasti palav ja ta kisub kinda käest. Isa kingitud kakskümmendviis senti

lendab kindapõldlast suures kaares lumme. Niinake ei saa sinna midagi parata, et Meedi nüüd tuhnib paljakäsi lumes kui narr ja suure häälega kurdab oma kaotust. Ta aitab ise ka otsida, sest raha on raha, mis teatavasti ajab rattad käima. Muidugi pole sel tuhnimisel muud tagajärge, kui et nad lume ajavad hirmsasti segamini ja külmetavad tublisti sõrmi. Paar mustlasepoisikest hiilivad lähemale ja kuulnud, milles asi seisab, nad asuvad sellise tuhinaga otsimisele, et lausa lust näha. Meedi istub väsinuna kõnnitee äärel ja kuulutab, et ta kingib selle kahekümneviielise leidjale, mis muidugi tõstab mustlaspoiste indu. Meedile teeb see hirmsasti nalja ja ta teatab Niinale, et ta ei mõtlegi enne lahkuda, kui raha on käes. Niinake ei saa talle kindlaks teha, et pole mingit mõtet siin vahtida, kui talle raha juba niikuinii on kadunud. Meedi ütleb põlglikult, et ta ei istu siin „röpase raha“ (seda on ta lugenud kuskilt) pärast, vaid armastusest ja huvist otsimise kui niisuguse vastu.

„Hää küll, rahaotsimine on sulle armsam kui Eesti vabariik,“ lausub viimaks Niina ähvardavalt ja hakkab üksi minema. Meedi ei mõista küll, mis võiks olla ühendust vabariigil tema kahekümneviielisega, kuid tunneb end siiski puudutatud kõrgemais tundeis. Ta heidab mustlasile viimase igatseva pilgu ja järgneb jooksusammul Niinale.

Kas on siis Meedi süüdi selles, et ta komistab ja kukub ja et ta nüüd, toetudes Niinakese abirikale käsivarrele, peab lonkama kooli?

Koolis on poisid ammu tirinud pingid saali, ehtinud kaateetri ja riigimeeste pildid kuu-seokstega ja sini-must-valge lipuga — kõik on nii korras, et pole mingit mõtet endast enam korrapidajat hakata kujutama. Niinake heidab Meedile pilgu, täis valu ja etteheidet, kuid too istub juba Alli kõrval, kes bloknooti sirgeldab ilusat laulu kuningalapsist, ja näib nii süütu ja mahe kui tuvike.

Kalurite talvisest tööst

Turult saame ka talvel värsket kala. Talvine kalapüüdmine pole aga pooltki nii lihtne kui suvine. Ränka vaeva nõuab see kalureilt, et kalu jää alt kätte saada. Juuresoleval pildil näeme ühiskalastust jäänooda abil. Peipsil tarvitatakse jääaluseks püügiks mutti — noodataolist tiibadeta tihedat jääalust püügivahendit.

Uudiseid laiaast maailmast.

Londoni vanim „elanik“ suri.

London, 20 II. Siinne vanim „elanik“ suri 200-aastase-na. See oli nimelt suur kilpkonn ühest Londoni loomaaiast. Loom oli nii suur ja tugev, et lapsi võis ta seljas sõidutada.

— Kilpkonnad võivad nii kõrge vanaduseni elada, mida teistel loomad on harva tähele pandud. On koguni teada, et kilpkonn on 300 aastat elanud.

„Sinilind“ lendas 435 km tunnis.

London, 24. II. Inglise Campbell (loe: Kämbl) saavutas oma 2500-hobusejõulise auto „Sinilinnuga“ rekordilise kiiruse 435 km tunnis. Võidusõit korraldati Florida suvituslinna Daytona Blachi mererannal. Sõidu ajal valitses tihe udu, kuid siiski õnnestus Campbell'il kõik endised rekordid purustada.

Selle pöörase kiirusega sõitis Campbell muidugi mitte terve tund aega, vaid ainult pisut üle minuti. Raske on kujutella nii suurt sõidukiirust — üle 7 km minutis! Kuid kergem on mõista, millised oleksid väikesegi vääratuse tagajärjed sellel huljul kihutamisel, mida tõepoolest peab lendamiseks nimetama.

Campbelli eelkäija kapten Segrave, kes saavutas 405-kilomeetrilise tunnikiiruse, hukkuski ühel võiduajamisel.

Sõda Kauges-Idas.

Tokio, 26. II. Jaapani sõjaväed algasid pääletungi hiinlastele Jeholi maakonnas ja vallutasid juba mitu linna. Hiinlased tahavad kõige jõuga vastu panna. Otsustavat lahingut võib oodata Lingyani juures.

— Juba pikemat aega kestis tüli Jaapani ja Hiina vahel Mandshuuria pärast. Jaapanlased kuulutasid Mandžuuria iseseisvaks Mandžukuo riigiks, mida Hiina valitsus ei tunnustanud. Tüli katsus lahendada Rahvasteliit, kelle liikmeks oli nii Jaapan kui Hiina. Rahvasteliidu lepituskatsed ei annud tagajärgi. Jaapan ei alistunud Rahvasteliidu otsusele, mille järgi Mandžuuria endiselt jääks Hiinale, lahkus Rahvasteliidust ja alustas sõda Hiinaga. Jaapanlased tahavad liita Mandžukuuga ka Hiina maakonna Jeholi.

Eesti elust ja loodusest.

Hülgekarjad Narva-Jõesuus.

Narva lahte on tulnud rohkesti hülgeid. Nii nägid mõni päev tagasi kohalikud kalurid jääl puhkamas korraga 30 hüljest. Kalurid neid ei püüa, sest neil on ebausklik arvamus, et siis halveneb kalasaak. Nii võivad hülged Narva-Jõesuu all päris rahulikult elada.

Külasepp valmistab dünamo.

Tartumaal, Ahja vallas, Valgesoo külas valmistab sepp dünamo-masina, mis töötab (annab elektrivoolu) niisama hästi kui vabriku omad. Sama sepp on varemini valmistanud isesõitjaid aurukatlaid, mis ka hästi käivad.

Saladuslikud käigud ja ruumid Narva all.

Narva linna all on juba varem avastatud mitmesuguseid

ruume ja käike. 18. veebruaril korraldas Narva linnapää J. Luts uue uurimisretke, mis viibis 7 tundi maa all. Kõige päält leiti rootsiaegse börsimaja keldris saladuslik kaev. Kaev oli ääreni selget vett täis. Saladuseks jääb, kust tuleb vesi sellesse kaevu ja kuhu ta voolab, sest börsimaja on ehitatud paest aluspinnale, kus vett maapinna läheduses ei leidu. Vaja on puurida umbes 25 meetri sügavune auk, enne kui leitakse põhjavett. Arvatakse, et vesi börsikeldri kaevu tuleb mõnest vanaaegsest veevärgist.

Pääl kaevu leiti sama börsimaja all võlvidud käike ja ruume, kuid suuremat salateed ei leitud.

Siis käisid uurijad ka Raekoja

all keldris. Ühest suuremast keldrist leiti võlvkäigu suu, mis oli kinni müüritud. Leiu puhul oldi arvamisel, et salatee maa alla ongi käes. Võlvkäik murti lahti, kuid see ei viinud mitte maa alla, vaid maa päale, Raekoja platsile. Nii jäi seekordki avastamata suurem maa-alune käik, mis kindlasti olevat linna all.

Praegu on leitud ja korda seatud võlvkäike 2 km pikkuses. Neid võivad vaadata ka õppe-reisilased, kes Narvat külastavad.

Hiiumaal maabus jälle õhupall Venemaalt.

Mõni nädal tagasi üllatas Laura elanikke taevast tulnud õhupall. (Vt. „Opilasleht“ nr.

16). Neljapäeval, 23 II maabus Hiiumaal Kärjala alevi lähedal soos õhupall kahe sõitjaga.

Õhupalli reisijad olid Vene insenerid, kes teadusliku uurimise eesmärgiga olid tõusnud õhku Moskvas juba 21. II. Et õhupalli ei saa juhtida, liikus see tuultest aetuna sõitjatele teadmata sihis edasi. Neljapäeval nägid sõitjad enda ees lah-tist merd ja pidid maabuma. Nii sattusid nad Hiiumaale.

Vene insenerid saadeti järgmisel päeval Haapsalusse, kust nad pidid sõitma Tallinna ja säält edasi. Teel üle väina juhtus aga äpardus. Nimelt sattus auto tagumiste ratastega jääprakku. Alles siis, kui Haapsalust tuli abi, tõsteti auto praost välja ja sõit jätkus.

Õhupall ja selle korv pandi kokku ja saadeti ka Tallinna. Sõitjad viibisid õhus 43 tundi.

Minu kodutiik talvel.

Loodusteaduslik matk tiigi südamesse, kui tiigi pinda katab külm jää. **Gustav Pöldmann.**

1.

Kui külmataat meie Salumetsa tiigi kinni tinutab, siis tekib minul ikka ettekujutus, nagu lõpeks sääl igasugune elutegevus, andes maad tardumusele ja surmale. Elu tundemärke nagu ei ole enam. Kadunud on vesitaimed, mille lehed suvel veepinnal heljusid, siia-sinna ujuvad kalakarjad, krookslõug-konnad, vesiputukad. Kõik on vaibunud. Tiiki katab sile jää ja tiigi kaldail valendavad lumehanged, kus suvel kihvas mitmekülgne ja suurepärase elu ning trallitas suvipäikeses lõbus Salumetsa poiss, õngitsedes kalu ning puhudes koorepilli. Nüüd on kõikjal vaikus ja lumi, vaikus ja lumi. Ainult külm põhjatuul puhub vahete-vahel ja kihistab lund tiigi siledale jääle.

Kui uhke ja ilus on praegu tiigi pääl sõita uiskudega. „Siuh“ ja „säuh“ lõikavad rauad jäässe looklevaid poognaid, ja lasteparv liugleb kui liblikate kari, kui vesivaksikud siia-sinna tiigi hõbedasel pinnal. Rõõmus kilkamine ja naer on see, mis kõrvu kostab. See on ilus ja armas kuulda. Elu ja noorus!

Ja, kuidas on lugu eluga tiigis talvel? Kas see on suikunud surmale, mu sõbrad? Ei, ei! Elu tiigis kestab edasi. Ka talvel tuksub Salumetsa tiigi põues elu, tuksub tiigi süda. Täna uisutades mõtlesin selle küsimuse üle eriti järele, kõnelesin ka Karli ja vanaisaga. Nad kõik olid minu arvamisega päri ja pidasid seda tõeks.

Imelik on selle veega ikka küll. Kõik kehad külma käes tõmbuvad hirmsal kombel kokku, vesi aga külmamisel paisub veel. Kõige tihedam on vesi +4 kr. C juures, siis on ta ka kõige raskem. Siit külmemaks minnes läheb ta hõredamaks ja kergemaks. Jää on seega hulga hõ-

redam veest ja kergem ning seisab selletõttu veepinnal. Ka halb soojuse juht on jää. Nende asjaolude tõttu ei külmagi meie tiik põhjani ära ja tiigi põhjas on talve läbi ühtlane temperatuur +4 kr. C. See on ju päris kena soojus talve külmusega võrreldes. Ja lõpmata tähtis on see veel: võimaldab veeloomadel ja taimedel talvitamise.

Võtame kõigepäält va' krookslõua-konna, kes kevadel vesihällis vastsest arenedes jumalaga jättis sünnimaja ja kuivamaa elu alustas. Va' tore poiss oli ta, hüppas rõhus sopsti ja sopsti ning püüdis suust välja viskuda keelega putukaid. Maiasmokk, mis! Ilusa ja toreda näoga, puhhas ja karske, ja veel missugused toredad pungis silmad! Vaadake, sõbrad, seesama krookslõug tuleb külmade tulekul, sügisel jälle Salumetsa tiiki, tuleb koju tagasi nagu isatalust lahkunud poeg. Et isa võta aga vastu, soojenda ja kata. Mul on kehal ilane nahk, ma ei saa kuival talvitada, külm surmab mu sääl. Lase, ma poen su põhjamudasse ja magan sääl rahulikult kuni kevadeni. Küll ma siis jälle kontserti teen ja pillerkaari lõõn kodutiigi kallastel. Ja tiik kui hää isa võtab tagasi oma poja, annab kõik, mis talt palutud ja mis isal üldse anda on oma pojale. Ja ega neid poegi pole üks, neid on palju, palju. Kõik nad poevad siis külge-külge vastu, suurte hulkadena kokku, nii, et mõnikord meie tiigi põhi on kohati konna-dega täidetud. Nii ühiselt on soojem ja hubasem.

Hingamine kopsude kaudu seisab konnal talveunes olles, keha temperatuur võrdub ümbruskonna temperatuurile, keha füsioloogiline protsess toimub nõrgalt ja loomale on küllalt sel-

lest hapnikust, mis naha urukeste kaudu kehasse tungib.

Teie uinute jää all, meie aga uisutame jää pääl. Vuhinal, vuhinal võidu ja kiiresti. Põsed punetavad ja noored südamed tuksuvad nii palavalt ja kuumalt kogu loodusele, kaasinimestele, kodule, isamaale...

KUMBLUSSEEP

A. FREDERIK G. TARTUS

Põnev lennutehniline jutt on

B. ŽITKOV' „ORKAAN“

Marceille'ist õhku tõusnud õhuhiiglane satub orkaani hoopide alla ja kantakse üle Vahemere ja Aafrika India ookeani, kus ta maandub bensiini puudusel kuski korallisaarel.

Selle jutu leiata „Vikerkaar“ I köitest. Nõudke kooliraamatukogust lugeda. On müügil ka eriraamatuna: „Vikerkaar“ nr. 4. Hind 25 senti.

Tellige veel täna

„Opilasleht“

Kellel tellimine lõpeb, uuendagu aegsasti tellimist, et lehe saamisel vahet ei tuleks.

Noorte Looming

Mis kõik võib juhtuda väikeste poistega.

Tallinna l. XII algk. seinajalehest „Meie Hää“.
(Tõestisündinud lugu.)

Ühe Tallinna algkooli III kl. õpilastega juhtus mõni nädal tagasi järgmine kummaline lugu.

Oli pühapäevä õhtupoolik. Lastejumalateenistus oli lõppenud. Meie neli kangelast olid jõudnud kirikuukseni. Korraga nägid nad avatuna ukse, mis viib kellatorni.

Kellalööja, vana 70 a. taat, oli ka kohal.

„Poisid, lähme torni!“ ütles üks.

Miks teised torni ei tahtnud minna! Küllap nad seda tahtsid.

„Onu, kas lubate meid natukeseks ajaks torni?“

„Mis te nüüd sinna ronite? Sää! pime, ja va paha trepp... Surnukuur ka siinsamas, hakkate veel kartma...“

Nii et — ei otsest keeldu, ei ka päris lubadust!

Poisid otsustasid: oleme rääkinud, lähme!

Jõudsidki üles. Oli tõesti pime ja kummaline. Akna avaste ees olid rasked luugid; välja vaatama ei pääsnud. Aga sees oli ka huvitavat omajagu. Hmatu suured vanad kellad, mille pendlit poisid nihutadagi ei suutnud. Kirikuhakkide kisa ümber torni. Õudne rõskus ja jube hallituslõhn. Arutati, et kui katsuks siiski pisut kella liüüa, kas või seda väksematki. Aga ei ulatanud nõõri kätte, või ei julenud ka hästi. Jäi lõmata.

Otsustati viimati hakata alla

kobima. Allaminek kitsast libedast keerdtrapist oli veel hullem kui ülestulek. Selge, et kui komistad, siis lendad. Ja kui lendad, lendad haledasti. Oleks teadnud ette, poleks maksnud minnagi.

Aga ei lennanud siiski keegi, ja oldi viimati jälle all kirikus.

Aga oh seda...! Poisid ei osanud kohe enam üteldagi, oh seda — mis asja!

Kiriku välisuks oli nimelt kinni. Uks kinni, kella-onu läinud, tuled kõik kustutatud. Õudses, pimedas tühjas kirikus neli väikest algkoolipoissi. Keegi ei tea, et nad on siin. Ei teata neid iialgi otsida siit. Enne igalt poolt mujalt, kui siit! Siit ei pääse nad nüüd enam, kui tuleval pühapäeval! Sa heldene aeg! Niiviisi sureb ju nalga!

„Altari! on ehk kirikuleiba!“ tähendas üks.

„Aga pime on, ei näe otsida.“

„Keera elekter põlema!“

Leidsidki elektrinupu, keerasid. Ei hakanud kirikus põlema ükski lamp.

„Kuule, see vist valgustab surnukambrit!“

Oh seda õudust! Nüüd põleb tuli surnukambris, ja nemad on siin ikka pimedas kirikus.

„Kustuta kiiresti ära!“

„Kuule, nüüd sa keerasid kaks korda, nüüd põleb jälle!“

„Ei keeranud midagi kaht korda!“

Nii ei teadnudki poisid, kas

Vastlalaul.

Mis te, poisid, norutate, aega viites jorutate? Lähme pisut toast välja, teeme õues mõnda nalja. Pange jalga ruttu pastlad, täna on ju jälle vastlad! Kelgud kätte, mäele ruttu! Ei nüüd enam pole juttu! Hõissa, hõissa! Rutuga hangest alla kelguga. Kui meil vastlad, olgu nad, poisid, üsna ladusad. Õhtuks pillid hüüdma seame ja siis vägipulka veame. Oa-leemel, seajalgel teeme tantsu tule valgel.

nad olid keeranud kuski põlema lambi ja kui, kas siis mitte surnukambris.

Viimane võimalus näis nende meelest nii hirmus, et nad unustasid kohe nalja ja kõik muud hädad.

Üks neist kangelasist oli aga juhtumisi häga hää poiss kodus. Sellel kippus nüüd nutt päale: mis ema kodus ütleb! ta oli lubanud ju kohe olla kodus! Temal polnudki aega muud karta.

Aga mis teistelgi oli päale hakata.

Katsusid appi hüüda. Aga kes seda nüüd pidi kuulma linna müra ja trammide põrinas!

Kirjutasid siis viimati sedelikese ja pistsid selle läbi kiriku pääukse ilmatusuure lukuauku.

Ehk keegi juhtub nägema, tuleb appi.

Selge oli ju, et niipea polnud loota abi. Otsustati heita magama. Üks poiss võttis seljast palitu. See pandi koomale lükatud kooripinkidele. Teiste palitud pandi vaibaks päale. Kirik polnudki veel külm. Oli siiski võrdlemisi mõnus nii üksteise vastas lamada.

Ei poisid teadnud, kui kaua nad olid niiviisi lebanud, kui korraga all kuuldus samme.

„Poisid, lähme alla, sää! on keegi!“

Viivuga oldigi all.

Keega hakkas avama ust, ei märganud aga arvatavasti võtmeaugus olevat paberitükki ja mängis hulk aega, enne, kui poiste kiri kukkus sissepoole august välja ja võti keeras lukus.

See oli nimelt kirikumees, kes tuli avama ust üheks hiliseks tunniks tellitud laulatussele.

Suur oli küll mehe imestus, kui ukse avades täiesti pimedast ja tema teada tühjast kirikust kostis korraga heleda häälega „Aitäh!“ ja väike poiss tuisumütsis tuiskas temast mööda otse trammiseisukoha suunas, selle järele teine, siis kolmas, siis neljas! Polnud ühelgi aega tagasivaatamiseks. —

Väikestele poistele juhtub sagedasti midagi. Ega seegi lugu pole just kõige igapäevasem!

Pärnu „nahksild“.

„Nahksild“! Jah, sõbrad, üks ole kentsakas? Aga meie väike Pärnu oma mitmekesiste algupärasuste hulgas omab ilma naljata sellise uskumatu imelooma.

Muidugi, te, lugejad, kahtlete ehk tema ehtsuses? Siis, omavalhel öelda, oli see minuga niisama, kuni polnud seda „riistapuud“ oma lihasilmaga näinud. Kuigi see sild ka päris nahast pole, siis vähemalt sarnadust mõninga nahaga on tal tõesti palju. Ja sellest siis vististi tal ka see omapärane hüüdnimi.

Meie, pärnlaste, tegelikus elus omab aga see „nahksild“ võrratu tähtsuse, sest ta on pääülekäigu vahendiks linna poolitavast ja merelahte voolavast Pärnu jõest. Säält kohalt on jõgi umbes 300 m lai, kiire vooluga ja nii sügav, et suurimadki merelaevad — hiiglased — võivad vabalt liikuda äärest-ääreni. Mõlemil pool silda asub laevade peatuskoht — sadama kai.

Oluline erinevus hariliku silla ja „nahksilla“ vahel seisab selles, et esimene asetseb ikka muutmatult ühes ja samas asendis ning omab kindla seisakmõõdu altvoolavast veepinnast või selle sängist; kuna aga viimasel see puudub, ta kerkib ja vajub alati ühes jõemõõnaga, ise lamedes kogu oma raskuses vee turjal.

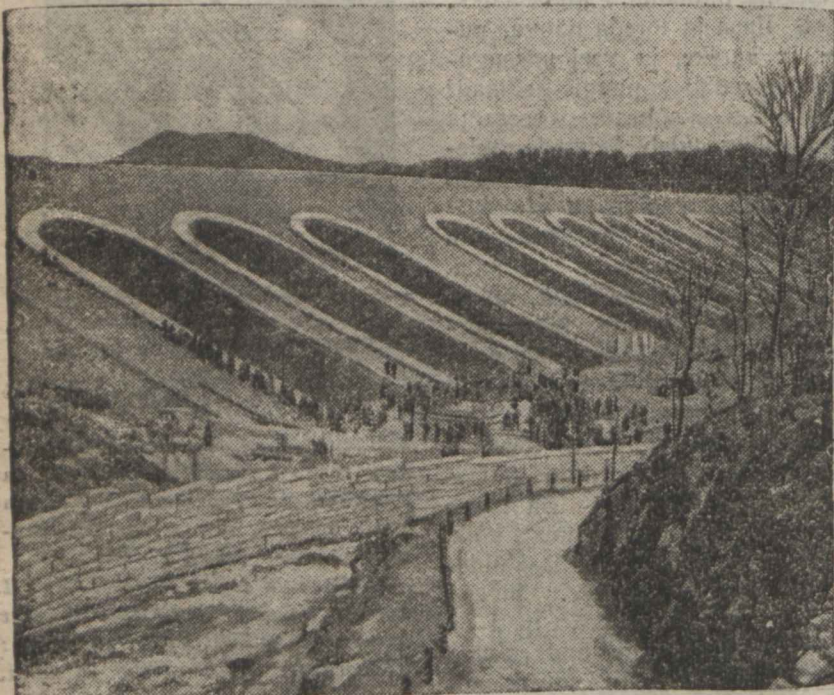
Oma kondikavalt-sisult on ta lihtne: hariliku lodja sarnaselt männilaudadest kokku löödud hobutee laiune põrand, äärtel pakukeste varal veidi kõrgendatud jalgradadega ja libedalt kanditud palkkäsipuudega, laiutab ta

end jõepõhja kinnitatud postide vahel vee tasemel. Keskel on avausklapp, mis laevade läbikäiguks trosside abil tarviduse korral eemaldatakse, ning selle mõõdumisel jälle paigale asetatakse. Sel puhul peavad ülekäijad kannatlikult ootama, kuni see toiming lõpeb. Juhtub selline äpardus kooliteel, siis „klapitaga“ seismine loetakse vabandavaks põhjuseks hilinemisel. Et aga seda „vabandust“ ei tohi kurjasti pruukida, s. t. omavoliliselt pikendada, on enesest mõistetav, sest siis avatakse, kui mitte just koolis, siis ometi kodus jällegi ühed teised „klapid“ ja selle tagajärjed, usun, on meil kõigil ilma pikemagi jututa küllalt selged.

Ent te peaksite kord tundma seda ülevat lõbu, mis pakub „nahksillal“ viibimine, eriti tugeval veetõusulisel tormil, liiatigi kui juhtub elav liikumine! Vallatlevaist lainetest pekstud, ta aina hüpleb ja õõtsub, tõuseb ja vajub, nagu mõni määratu suur pinguli venitatud kummilõuend, mida sinna-tänna veereva raskuse all võib sarnaselt mänglema sundida. Ja sellal sää! viibides, peate laksuvate lainete harjal tahtmatult tantsides seda kõik kaasa tegema. Pääsasi, et käsipuude vahelt jõkke ei sulpsa, sest siis jumalaga kool ja kodu. Kuna aga ettevaatuse puhul vaid lainetest märjaks uhutud „alumikuga“ häätujuulist kiiklemist Pärnu „nahksillal“ mäletate veel kaua-kaua.

Harry Hunt,

Pärnu l. I algk. V kl. õpil.

ÜHINE JÕUALLIKAS TERVELE RIIGILE.

Ameerika Ühendriikide New-Jersey osariigi 8 linna ehitas endale ühiselt hiigla veepaisu (pildil), mille juures olev jõuam peab kogu osariiki elektrivooluga varustama. Ehituskulud tõusid 26 milj. dollarile. Millal saame meie nii kaugele?

„Valge kivisüsi“, nagu on hakatud nimetama langeva vee energiat, annab kõige odavamalt elektrit. Auruturbiin (Ellamaal) nõuab kütet, kuid Narva kosel töötavad veeturbiinid, mis ajavad elektridünamoid ringi. Seepärast võib Narva oma linna ja selle ümbrust varustada palju odavamaga elektriga, kui seda suudavad teha Tallinna ja Ellamaa jõuajamad.

Vandismäe Endu kiri spikerist.

Selle spikeriga oli meie koolis täpsalt samuti nagu jo-jo'gagi. Kui „Õpilasteleht“ sellest kirjutas, ei teadnud keegi, mis ta on. Mõned arvasid, et küllap on jälle mõni uus mäng või toakate ajaviide nagu jo-jo'gi. Teedlo Ilmar käis mitmel õhtul Gens'i akna taga vaatamas, kas on sinna pandud jälle mõni elav pika spikerdama, kuid kedagi ei olnud näha. Koolis küsiti Lepiku Väinolt, et kas ta hakkab jälle hapupiimast spikereid teema, kui nad kauplustesse müügile ilmuvad. Teised nõokasid Soodla Pauli, et: „kuidas on, kas kasukanööpidest saab spikereid teha?“ Üks VI klassi poiss, kes on kõige targem õpilane üle kooli ja loeb iga päev ajalehest politika ringvaateid, seletas, et see spikeri asi „Õpilastelehes“ ei ole muud, kui üks intervjuu. Mis see intervjuu aga on, seda seletas ta nii, et ajakirjanikud lähevad mõne tähtsama mehe juure ja küsivad: „Mis arvate Teie kuuvarjutusest? Mis arvate Hitlerist ja hiinlastest?“ Siis see tähtis mees ütleb, mis ta neist asjadest arvab ja ajakirjanik kirjutab kõik üles oma bloknooti, täitesulepääga kirjutab.

Sellest seletusest ei saanud me kuigi palju targemaks. Istusime siis ühel õhtul laua taga ja pidasime aru, kas õige kirjutada „Õpilastelehele“, mis me arvame kuuvarjutusest, Hitlerist ja hiinlastest, — kui tuli meile üks keskkooliõpilane ja tegi paugupäält selgeks, mis asi see spiker õige on. Et on niisugused kitsad paberiribad, kuhu on ette kõik valmis tehtud, mis klassitöös vaja läheb. Siis keerdakse riba rulli, hoitakse varukas, kust teda siis vähehaaval harutatakse ja vaadatakse.

Teisel päeval oli asi kogu koolil teada, ja nüüd otsustasime hakata kõik valmistama spikereid. Kohe osteti kooli kooperatiiv paberist tühjaks ja hakati tööle. Ei olnud enam kellegi õhtupoolel aega kelgumäele või liuväljale minna, kõik tegid spikereid.

Minule teeb matemaatika raske. Kohe tegin kõik matemaatika ülesanded paberilindile, algusest peale kuni murdude jagamiseni, mis meil parajasti on käsil. Spiker sai 85 meetrit pikk ja rull tuli nii jäme, et ei olnud mõtetki teda varukasse peita. Vellami Riksil tuli veel mõni meeter pikem, mässis selle hiigellindi ümber keha, ainult otsa juhtis varukasse. Suure vaevaga saime pärast ta vesti- ja kuuenööbid kinni. Käis siis poiss mitu päeva ringi, keskelt kange nagu puukäikes. Vihmani Aadu kirjutas ümber oma lindile kogu Puusepa harjutuste kogu. Mitu meetrit tema lint pikk sai ja kus ta seda hoidis, seda me ei teagi. Kõige halvem oli laulmise, joonistamise ja võimlemise spikeritega. Mis sinna kirjutada või kirjutamata iätta? Lehepuu Jantsil olid küll

kõik võimlemisharjutused, kelgutamise- ja uisutamisevõtted paberile pandud, aga tunnis unustas kõik sinnapaika ja võimles ilma spikerita nagu kergejõustiku meister. Samuti oli Kuusiku Kaljoga, kelle laulutunni spiker oli parim üle kooli, seda teadsime kõik. Kui tuli aga laulmistund, unustas Kaljo oma rulli ja laulis nagu ööbik.

Parem ei olnud asi ka teistega. Matemaatika klassitöös sattusime nii hoogu, et unustasime paberirullid. Alles siis kui tööd old juba ära antud, tuli Riksil meele, et tal on 93 meetrit spikerit ümber keha ja ta pole sellest sentimeetritki tarvitanud. Pahandas ja põhjas kogu maailma kokku. Kui õpetaja järgmisel päeval tagasi tõi parandatud tööd, oli Riks esimene palumas, et antaks uus töö. Õpetaja imestas, et miks. Riks ütles avameelselt, et tahaks kasutada oma uut leiutist, spikerit, nineval korral ta oli unustanud selle. Õpetaja hakkas naerma: „Mis asi see spiker on sul?“ Riks jäi tõsiseks. „Spiker?“ See on miski intervjuu, see on paberilint, kuhu on kõik päale kirjutatud, mis klassitöös vaja.“ — „Näita õige siia“, käis õpetaja päale. Nüüd tegi Riks oma kuu- ja vestinööbid lahti ning keris lauale oma 93 meetrit matemaatikaspikerit. Õpetaja naeris esiteks nii, et pisarad tulid

Kõnevõistlus.

Kolmap. 22. veebr. 1933. a. korraldas Väandra Majandusgümnaasiumi Kirjand. Teaduslik Ring kooli saalis kõnevõistlust. Kõne teemaks oli „Noored ja vanad“. See tuli esitada pääst, kestvusega 10 min. Võistluse, kui esmakordse sellelaadilise vastu tunti suurt huvi, seepärast kogunes ka publikut rohkesti. Võistluse avas Ringi esimees H. Leesment, kes ka esimesena kõneles. Vaatamata osavõtjate vähesusele, otsustas žürii, kuhu kuulusid õpetajad J. Nuudi, J. Kalep ja A. Šmidt ja õpilased K. Truumann ja O. Liba, anda välja kõik auhinnad, kuna kõned olid haruldaselt hääd.

Žürii koosoleku ajal korraldati saalis ennustusvõistlus. Häälitamisel tunnistas publik absoluutse häälteenamusega parimaks J. Tammani kõne.

Žürii otsusel jagati auhinnad järgmiselt: I auhinna: Jules Payot: „Tahte kasvatamine“ — sai V kl. õpilane Heikki Leesment.

II auhinna Jaan Rummo: „Kõne- oskus“ sai IV kl. õpil. Ilmar Reimann ja III auhinna — kirjaploki sulepääga sai V kl. õpilane Jaan Tamman.

A. Šmidt tegi publikule teatavaks hindamise alused, tagajärjed ja suuremad ilmsikstulnud puudused. J. Nuudi andis juhtnööre tulevikuks ja tunnistas võistluse haruldaselt hästi õnnestunuks. Seejärel andis Ringi sekretär O. Liba publikule kestvate ovatsioonide all võitjaile kätte auhinnad.

Lõppes sai sõna Spordi Ringi esindaja E. Nõmmik, kes jagas 18. veebr. peetud suusatamisvõistluse võitjaile diplomeid.

5 km suusatamisel meestele tuli 1.-ks H. Neerot — aeg 25.0 min., 2.-ks E. Matson — 25.03 ja 3.-ks A. Söber — 25.40.

2,5 km suusatamises naistele tuli esimeseks Saima Veeber, teiseks Selma Heidemann ja kolmandaks Lydia Mölder. V. O.

silma. Siis jäi tõsiseks ja lausus: „Siia oled sa kirjutanud kogu matemaatikakursuse sügise kuni siinamaani. Tegid kõik ülesanded uuesti läbi?“ — „Kuidas muidu. Mõni asi oli küll meelet läinud, andis punnida, aga nüüd on kõik jälle selge.“ — „Kui kõik jälle selge on, milleks siis spiker? Kas kõigil on niisugused pahmakad paberit? Kas kõik tegite veel kord vanad ülesanded läbi? Sellepärast ma imestasin, kuidas kogu klass töö nii hästi tegi, nagu oleks kogu kursus läbi korratud.“

Lõppes asi sellega, et kogu koolist korjati kõik spikerid kokku ja viidi trepi alla teenija put-

kasse, sinna, kus ta hoiab harjad ja tolmulapid. See putka sai paberit täis, ja kaks päeva köeti kogu koolimaja ahjusid aina meie spikeritega. Aga õpetajate-toas oli naeru, nii et rökkas — või meie mehed on hakanud ka spikereid valmistama!

Ma arvan, et kui kõik need spikerid oleks jatkanud üksteise otsa, oleks saanud paberist vöö ümber Tartu.

Nüüd ei ole meie koolis ühtki spikerit. Poisid käivad õhtuti jälle liuväljal ja kelgumäel.

Nüüd jään

Teie Vandismäe Endu, kõige vihasem spikerite vastane.

Noored!

Need on teie raamatud!

Aisberg, E.: Nüüd ma tean! Mida algaja raadiost peab teadma. . .	1.25
Andresen, V.: Kuidas valmistada lendav lennuk-mudel? . . .	—50
Esperanto võti. . .	—10
Ekravelliidu üld- ja kergejõustiku määrused. . .	—75
Grünberg, A. mag.: Ujumise ja uppuga päästmise õpetus. . .	1.95
Hintzer Karl: Võimlemine piltides. . .	1.20
Käsipli mängude määrused. . .	1.25
Lilla Leie: Kaunimaid laule noortele. . .	—25
„ . . . iluköites. . .	—75
Luht, A.: Eesti kehakultuuri aastaraamat. VI . . .	1.—
Michelson, H.: Skaudi käsiraamat. . .	—30
Niiler, H.: Korv- ja võrkpalli õpetus. . .	1.50
Noorkotka käsiraamat I. . .	1.50
„ . . . III. Laager. . .	1.25
„ . . . V. . .	—
Nurmik, M.: Päikese lapsed. . .	1.—
Oengo-Johanson: Viljaaed. . .	—25
Parikas: Ühe tunniga fotograaf. . .	—25
„ . . . Foto amatöör. . .	—50
„ . . . Fotograafia õpperaamat. . .	3.50
Pavelson, E.: Skaudi teise järgu eksam. . .	—50
Rootsi ujumise kursus. . .	—40
Päart, H.: Rahvalik sport. . .	1.—
Rummo Jaan: Kõneoskus. . .	2.40
Treu Ed.: Seltskondlikke mängu. . .	—35
Tannbaum, A.: Väike kombejuht. . .	—30
Tasa, Ed.: Kooliteel. . .	—80
Valma, H.: Suur sõit. . .	1.50

Raamatute hinna rahas või postmarkides ettesaatmisel raamatute kättesaatmine kuludeta.

„Postimehe“ raamatukauplus

Tartu, Suurturg 16.

